

ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН АГРАРНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВНЗ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ: НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ І ПРОГРАМИ

1. Абдуліна О. *Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования*. – М.: Просвещение, 1990. – 141 с.
2. Ніколаєнко С. Освіта в інноваційному поступі суспільства // *Трудова підготовка в закладах освіти*. – 2006. – №5945. – С. 2 – 42.
3. Кепша Я. Теоретико-методичні основи формування конструктивно-технічної компетентності учнів основної школи в умовах позашкільних навчальних закладів. Монографія. – Брошнів-Осада: “Талія”, 2008. – 301 с.
4. Шишов С., Кальней В. *Мониторинг качества образования в школе*. – М.: Пед. общество. Розсип, 1999. – 318 с.
5. Татур Ю. Компетентність в структурі моделі качества подготовки специалиста // *Высшее образование сегодня*. – 2004. – №3. – С. 20 – 27.
6. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти // *Рідна школа*. – 2005. – №1. – С. 65 – 69.
7. Петрицин І. Роль нових інформаційних технологій навчання у формуванні творчо-технічних знань і вмінь студентів педагогічних вищих навчальних закладів // *Молодь і ринок*. – 2005. – №3(13). – С. 40.

Стаття надійшла до редакції 12.12.2008

УДК 371.134:378(410)

Ніна Журавська, кандидат педагогічних наук

Національного університету біоресурсів і природокористування України,
м. Київ

ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНО- ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН АГРАРНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВНЗ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ: НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ І ПРОГРАМИ

У статті розкритий зміст навчальних планів із підготовки викладачів професійно-орієнтованих дисциплін аграрного спрямування у ВНЗ Великобританії (університети: Абердін, Едінбург, Глазго, Шеффілд Аллем, Вулвергемптон). Автором визначені принципи побудови та викладені структури навчальних програм із підготовки викладачів.

Ключові слова: навчальні плани, модулі, навчальні програми, підготовка викладачів аграрного спрямування.

Актуальність проблеми. Університет Абердін має, серед інших, Школу Навчання та Коледж Мистецтв і Соціальних Наук (включає Школу Дипломованого фахівця), де продовжують навчання магістри із науки (MSc) (вже нинішній або еквівалентний їм ступінь) певної галузі, за напрямом базової освіти, щоб отримати ступінь Магістра (MEd) та Доктора філософії (Mphil) із Освіти, який дає право викладати у Вищих навчальних закладах Великобританії. До структури Шкіл входять Центри із досліджень, де підвищують свою фахову кваліфікацію за певними курсами викладачів професійно-орієнтованих дисциплін аграрного спрямування, наприклад, за програмами “Науки”.

Навчальний план із спеціальності “Дидактика дисциплін, пов’язаних із

навколишнім середовищем” із отриманням ступеня Дипломованого Викладача має обсяг: Med (магістр освіти) 180 credits; PgDip (Диплом Дипломованого Викладача) 120 credits; PgCert (Свідоцтво Дипломованого викладача) 60 credits¹ (таблиця 1). Цілі навчання асоціюються із різними компонентами розширеної професійної практики і навчання аспіранта: критична оцінка і застосування розширеного професійного знання і розуміння; зобов’язання до критичної самооцінки і розвитку; збільшена і дуже ефективна професійна робота; особисте і професійне зобов’язання до розширеної професійної ролі і ширшого професійного бачення; розвиток і знання професіонала оцінюється через рефлексію (осмислення власних дій, самопізнання) і практику на основі очевидності; робота з іншими, щоб змінюватися й удосконалюватися задля практичного втілення теоретичних знань;

¹ www.abdn.ac.uk/education

**ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН
АГРАРНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВНЗ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ:
НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ І ПРОГРАМИ**

поєднання теорії і практики та критичне застосування або заперечення результатів дослідження. *Вимоги до кандидатів:* претенденти, звичайно, мають бути дипломованими фахівцями або мати свідоцтво, що вочевидь забезпечило б

їх здатність працювати на рівні аспіранта. Вони повинні мати попередній доречний досвід і бути здатними провести заняття, пов'язавши індивідуальний розвиток студентів із особливостями навчальної установи.

Таблиця 1.

Навчальний план зі спеціальності “Дидактика дисциплін, пов’язаних із навколишнім середовищем” із отриманням ступеня Дипломованого Викладача із напрямів біологічні науки (землеробство, рослинництво, екологія, лісівництво) та економіка землі, 2007 – 2008 н.р.

№	Склад модулів	Місце навчання	Форма навчання
1.	Два основні подвійні модулі, оцінені відповідно до Стандарту за <i>напрямами</i> : Життєздатний сільськогосподарський розвиток (ЖСР): Формальне сільськогосподарське і регіональне планування ресурсу та Економіка землі (ЕЗ): Сільськогосподарський погляд <i>Дидактики дисциплін (ЖСР)</i> , по 15 кредитів кожна, за вибором: Сільськогосподарські й екологічні закони; Сільськогосподарська й екологічна політика; екологічні концепції й оцінка; Європейський проект у Сільськогосподарській і екологічній практиці; Методи дослідження; Управління використанням землі. <i>Дидактики дисциплін (ЕЗ)</i> включають курси: Сільськогосподарський закон планування; Земля й екологічна економіка; Сільсько-господарська й Екологічна політика; Оцінка землі; Сільськогосподарське ділове управління і методи дослідження.	Центр розвитку – Професійні перспективи освіти Школи Дипломованого Фахівця Коледжу; Відділ дидактики навчання дисциплін, пов’язаних із навколишнім середовищем.	Кожен курс включає доречні принципи теорії і прогресує, щоб охопити застосування цього знання, часто через соціологічні дослідження реального життя. <i>Лекції</i> в аудиторіях і <i>семінари</i> , об’єднані із польовими відвідинами і <i>проектуванням роботи</i> . Включені також однотижневі європейські педагогічно-“польові” відвідини.
2.	Один рекомендований подвійний module: психолого- педагогічні аспекти викладацької діяльності – <i>Професійний Запит</i> , оцінений відповідно до призначення, яке пов’язує теоретичні поняття (концепції) із професійною дією, за курсами дисциплін по 6 кредитів кожний: Творчий потенціал; Навики; Роздуми; Розширена практика (аграрні ВНЗ-спостереження); Розширена практика на підприємстві (аграрні ВНЗ- викладацька діяльність). При нормальних обставинах, всі учасники очікуватимуть, щоб виконати модуль Професійного Запиту.	Школа Дипломованого фахівця Коледжу.	<i>Лекції</i> в аудиторіях і <i>семінари</i> ; розширена педагогічна практика
3.	Два окремі модулі за вибором або один подвійний модуль (30 кредитів), якщо дидактика дисципліни за напрямом базової освіти необхідна, відповідно до Стандарту схвалених назв дисциплін, кожен модуль оцінений за призначенням Центру розвитку.		
4.	Модулі за вибором можуть бути досягнуті підготовкою до Акредитації Попереднього Вивчення (вивчення англійської мови).	Школа Навчання Університету	<i>Семінари</i>
5.	Один модуль, еквівалентний 4-м “Проект на основі Роботи” або два еквівалентні модулі (кожен по 30 кредитів) – “Проекти на основі Роботи”. Дипломні роботи повинні демонструвати проект визначеної теоретичної структури дисципліни(н), сформованої відповідно до методології дослідження і використання методів для збору даних і їх оцінки.	Школа Дипломованого фахівця Коледжу	<i>Проектування</i>

ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН АГРАРНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВНЗ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ: НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ І ПРОГРАМИ

Університет Едінбургу нині включає Коледжі і Школи відповідних напрямів, наприклад, Школа Освіти Морів Хаусе, Коледж Мистецтв і Соціальних Наук, де продовжують навчання викладачі професійно-орієнтованих дисциплін аграрного спрямування із напрямів: Екологія лісу, Екологія, Економіка сільського господарства, Ветеринарна медицина.

Докторантура Школи Освіти Морів Хаусе (ступінь дослідження – EdD Доктор Освіти), націлена, перш за все, на навчання викладачів, середину і розвиток кар'єри старших за віком професіоналів у галузі освіти (таблиця 2).

й обмеження дослідження і навчання в галузі освіти і професійного розвитку. Цей курс не досліджує майстерність викладачів професійно-орієнтованих дисциплін за напрямом базової освіти у застосуванні специфічних методів дослідження, швидше, його мета полягає в тому, щоб розширити експертну оцінку в інтерпретації очевидності, що є результатом протилежних підходів у дослідженнях відповідної галузі. Відповідно до мети досліджується академічний зв'язок освіти, тобто канали і форми, через які освітнє дослідження обговорюється і поширюється.

Таблиця 2.

**Навчальний план Докторантури Школи Освіти Морів Хаусе Едінбурзького
Університету, 2007 – 2008 н.р.**

Рік навчання	Назва курсу	Форма Оцінювання	Форма навчання
I	3 курси: Інтерпретація і зв'язок із освітньою літературою; Освіта і суспільна політика; Характер запиту.	Есе-5 000 слів кожен курс. Проект тези протягом 4-місяців як форма, на підставі якої проводитиметься робота над тезами.	4 (по тижню) блоки: семінари, коллоквиуми. Важлива характеристика тижнів блоку: університетський характер контексту (тісний зв'язок, з'єднання) навчання.
II	2 курси: Якісний аналіз даних і перспективи у професійній практиці.	Есе-5 000 слів кожен курс.	4 (по тижню) блоки: семінари, коллоквиуми.
III – V	Планування, розвиток і подача докторської тези дослідження.	Докторська теза дослідження – 45 000 і 55 000 слів.	Захист тези перед експертами.

Одержання Ступеня EdD після закінчення Докторантури – сприяння взаємозв'язків між світами дослідження, політики і професійної практики у галузі освіти. У контексті практики професіонала охоплено не тільки навчання, а також пов'язані ролі освітньої адміністрації, управління, розвитку політики, виконання та перевірки якості. Під терміном “освіта” – розуміється включення дитячого, первинного, вторинного і третинного рівнів, так само як освіта співтовариства, професійного навчання і продовження професійного розвитку в приватних, добровільних і державних секторах.

Навчальна програма курсу “Інтерпретація і зв'язок із освітньою літературою” (організатори курсу: доктор Чарльз Андерсон, c.d.b. anderson @ed.ac.uk і професор Дей Хоунселл, dai.hounsell@ed.ac.uk). Цей компонент Програми навчання докторанта сприяє критичному розумінню можливостей пояснення

Магістерська програма навчання (MTeach) і зі спеціальності “Професійна освіта” Школи Морів Хаусе має повну акредитацію із Стандартів освіти (GTC) Шотландії як програма, що веде до Ступеня Дипломованого Викладача через програму професійного розвитку, яка включає академічне навчання, навчання на основі роботи і професійної дії і до неї запрошуються через угоду установ (таблиця 3).

Програму Дипломованого Викладача пропонують університети Едінбургу, Глазго і Стратклайда і UHI Інституту. Каталог програм дає інформацію щодо схем, модулів вибору. Ці чотири установи вищої освіти працюють спільно, щоб гарантувати, що викладачі із програми Дипломованого викладача мають доступ до максимального вибору, із можливих модулів за вибором. Співпраця набуває різних форм. По-перше, угода, щоб видати об'єднаний каталог означає, що кандидати мають доступну

**ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН
АГРАРНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВНЗ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ:
НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ І ПРОГРАМИ**

Таблиця 3.

**Навчальний план (часткова зайнятість) зі спеціальності “Професійна освіта” із напрямів
екологія (екологія лісу, екологія); економіка сільського господарства, ветеринарна
медицина (ветеринарія, зоотехнія), 2007 – 2008 н.р.**

№	Зміст модулів	Форма оцінювання	Форма навчання
1.	<i>4 основні модулі по 15 кредитів:</i> <i>Модуль 1: психолого-педагогічні аспекти Самооцінка (професійний розвиток і огляд):</i> - Аналіз професійної компетенції: вміння оцінювати, моделі професійного розвитку, відносини між теорією і практикою на основі практичного попиту. - Навчання дорослих: концепції, практичні поради щодо стилів і навиків навчання (аналіз минулого навчання і вивчення потреб); вивчення навиків роботи із літературою) та розуміння теми дослідження. - Академічні методи навчання: професійний цикл розвитку, його значення і дія; збільшення в термінах практики щодо проблеми професійного впливу серед колег у межах професії, навчального закладу. - Підходи до самоврядування та управління дидактичною системою й оцінюванням. - Акредитація попереднього навчання (АПН) – навчання, на основі Стандарту, англійської мови. <i>Модуль 2 – Дидактика навчання:учіння і навчання:</i> - Дослідження концепцій навчання, їх вивчення й оцінка розвитку і впливу на практику. - Будівництво знань і процесу розуміння: введення теорії дії в практику розвитку розуміння учнів/студентів. - Дізнатися/самостійно прийти до висновку як учень/студент про: дослідження із погляду навиків на вміння вчитися, що можуть бути впроваджені на практичних заняттях; зацікавлення у концепціях і навчанні, спонуканні до навчання; значення того, щоб навчати дидактикам професійно-орієнтованих дисциплін із відмінностями у стилях навчання. - Керівній участі викладача. - Ефективне сумісне навчання у групі. - Зв'язок в аудиторії: діалог і бесіда. - Оцінка знання/ефективного формуючого зворотнього зв'язку дослідження щоденної практики. - Підготовка до <i>Призначення</i> – це нитка, що проходить через сесії із формуючим зворотнім зв'язком. Крім того, учасники матимуть сесію при підготовці до призначення і роздумуючи над загальними проблемами, якщо їх розглядати як можливість їх досвіду із курсу в цілому і як це може впливати на їх майбутню практичну діяльність.	а) Огляд характеру професій про компетенції: есе (2000 – 2500 слів) б) План дії (поточне врегулювання роботи (2000 – 2500 слів): пояснення щодо їх програми навчання (включаючи АПН). <i>Модуль 2. Ключові питання призначення очікуватимуться, щоб залучити значне самовідображення при навчанні й аналізі спостережень/документації власної практики учасників 4 000 – 5 000 слів</i>	<i>Модуль1:</i> лекції (залучать дії гру пи для обговорення і вирішення проблеми) або дистанційне навчання; - симпозиуми – практичні заняття; - семінари базуються на попередньому читанні, дослідженні і досвіді професійної практики. <i>Поза формальним часом контакту, структуроване незалежне навчання включатиме:</i> - програма читань; - планування програми через самооцінку і переговори із наставниками, наставниками й експертами, так само як із колегами і менеджерами професійної освіти в межах робочого місця; - підготовка завдань оцінювання; - вплив на методичне забезпечення “Професійний розвиток”. <i>Модуль 2. Викладений компонент курсу складатиметься із 8-ми сесій по 3 години. Сесії складатимуться із комбінації <i>маленької групи і пленарних обговорень</i> структурованих безліччю різних способів навколо різноманітності дій і “діалогових” уявлень наставників. (Цей баланс способів залучення учасника особливо добре зарекомендований в експериментальній стадії оцінки). Значний елемент підтримки навчальної програми також буде необхідний або “лицем до лица” із викладачем або електронною поштою, щоб дозволити учасникам наперед уяснити їх призначення із відповідною манерою і з підтримкою формуючого зворотного зв'язку.</i>

**ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН
АГРАРНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВНЗ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ:
НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ І ПРОГРАМИ**

Продовження таблиці 3.

	<i>Модуль 3 – Освіта для всіх</i> (не може бути першим модулем): - Розуміння викладачами проблеми рівних соціальних можливостей для освіти всіх студентів. - Нерівність освіти на різних рівнях. - Велика частина модуля: практичне дослідження – це дає ширші можливості в дослідженні політики освіти із даної проблеми та просуває здатність викладачів зрозуміти і брати участь у дебатах із питань ключової політики на національних і місцевих рівнях і застосовувати свої переконання в щоденній практиці. - Прояв дискримінації в освіті щодо політики та законодавства. <i>Модуль 4 – Працюючи разом</i> (може бути як 5 кредитів першого модуля – передбачає педагогічну практику – 10 кредитів): цей модуль призначений, щоб забезпечити можливість розвитку і критичного огляду міжособистісної взаємодії, які є центральними на всьому етапі підготовки викладачів, включаючи консультації і консультативні ролі під час занять, наприклад, як керівництво дипломними проектом або підтримка студентів під час вивчення ними дидактики професійно-орієнтованих дисциплін.	<i>Модуль 3. Проект</i> повинен: а) містити відібране свідцтво, щоб показати, що практичний елемент; б) бути перевіченим незалежними експертами, щоб підтвердити правдивість іншого забезпеченого свідцтва і зроблені кандидатом заяви: близько 4000 слів <i>Модуль 4. Учасники</i> будуть: 1. Спільно брати участь у необхідних і самовідібраних діях протягом модуля. 2. Розробити проект.	<i>Модуль 3: Лекції, семінари</i> (з учасниками, що самостійно опрацьовували матеріал на основі дослідження/дії у навчальних закладах) і обговорення в маленьких групах. Навіструктуровані вправи включатимуть розігрування ролей, обговорення. Пакет читань щодо теми буде розширений. На членів курсу очікуватиме незалежне і кероване читання та аналіз національних законів і документації навчальних закладів та розв'язок проблеми. <i>Модуль 4. Студенти залучаються до лекцій, семінарів</i> (із учасниками, що мають свої представлення із літератури /тих, що базуються на попередньому читанні і дослідженні/дії на основі навчальних закладів), обговоренні у маленькій групі, розвитку навиків під час сесії і в межах академічних консультацій і практики призначень у навчальних закладах.
2.	4 модуля за вибором по 15 кредитів кожен: 4 дидактики професійно-орієнтованих дисциплін; комп'ютерні технології тощо. Передбачене практичне втілення під час педагогічної практики 4-го основного модуля. Із напрямку екологія, ветеринарна медицина, економіка сільського господарства передбачені дидактики дисциплін/	Огляд характеру професійної компетенції за напрямом базової освіти: есе (2000 – 2500 слів)	<i>Лекції; семінари; симпозиуми-практичні заняття; польові виїзні заняття; практичне втілення дидактики дисциплін.</i>
3.	4 модулями розширеного навчання на основі Роботи, зроблених як єдині 4 проекти модуля або 2. 2 проекти модуля (60 кредитів): теми Робіт пов'язані із 4 дидактиками дисциплін (чи 2+2), впроваджені під час практичної діяльності та підтверджені експертами із навчальних закладів.	Завершальна дослідна теза (20 000 слів, без додатків)	Захист тези перед експертами штату Школи, навчальних закладів.

інформацію про модулі. Каталог оновлюється, оскільки додаються додаткові модулі. По-друге, уникаючи істотних накладок, повний вибір, доступний кандидатам. По-третє, співпрацюючи, установи управляють модулями спільно, використовуючи, таким чином, додаткову експертизу. Каталог має сім підпунктів, відображаючи різні широкі теми варіантів, у межах програми дипломованого викладача. Кожен підпункт розміщений на сторінці, щоб забезпечити інформацію про схеми курсів, установи і зміст курсів.

Університет Глазго – один із найбільших університетів у Великобританії. У його структурі – Сільськогосподарський Коледж, факультет Освіти, Школа Мистецтв, де викладачі професійно-орієнтованих дисциплін аграрного спрямування знайдуть себе у галузі, затвердженій міжнародною експертизою, завдяки чітким

стандартам, встановленим Головною Радою Навчання Шотландії: “Навчання дорослих і безперервна освіта”. Вступ до Школи – наявність магістерського ступеня із галузевої освіти (MSc), після закінчення – отримання диплома Med (магістр освіти): 180 credits із напрямку “Навчання дорослих і безперервна освіта”, який включає три спеціальності (“Навчання дорослих і безперервна освіта”, “Наука і навчання наукам”, “Професійний розвиток і запит”) із напрямів: Сільськогосподарська наука; Технологія озеленення; Управління дозвіллям; Сільський відпочинок і управління туризмом (таблиця 4).

Освіта в Шеффілд Аллем Університет має факультет Розвитку і суспільства, який пропонує кандидатам діапазон курсів із дослідження для продовження освітньої кар'єри або для отримання можливості навчати професійно-орієнтованим

**ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН
АГРАРНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВНЗ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ:
НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ І ПРОГРАМИ**

Таблиця 4.

Навчальні плани (часткова зайнятість та повний день) із напрямку “Навчання дорослих і безперервна освіта”: Сільськогосподарська наука; Технологія озеленення; Управління дозвіллям; Сільський відпочинок і управління туризмом, 2007 – 2008 н.р.

Назва спеціальностей	Зміст модулів	Форма оцінювання	Форма Навчання
Навчання дорослих і безперервна освіта (180 кредитів за 3 роки): три структурні одиниці: 4 основні курси; практика; проект.	4 основні курси: Міжнародні проблеми в навчанні дорослих і безперервній освіті; Психологія навчання дорослих; Принципи і теорії навчання дорослих (відповідно напрямів базової освіти); Розвиток навчального плану; Розміщення (практика): студенти закінчують практику із навчання дорослих у навчальній установі, де вони уже викладають або їм можуть запропонувати посаду; Завершальний проект: завершальний проект студенти зобов'язані закінчувати під керівництвом організації, що замовила проект – запит (на основі дидактики дисципліни за напрямом базової освіти) і який зосереджується на певному аспекті навчання дорослих (60 кредитів). 1. Компонент науки: еквівалент курсів 60 кредитам, вибраним із Магістра Науки, що вирівнює курси із науки, доречній дисципліні і запропонований факультетами Науки. 2. Освіта і навчання наукам: чотири курси, щоб включити Навчання наукам I і II, і два подальші курси в освіті або освітньому дослідженні, запропоновані програми MEd/MSc. 3. Дисертація Навчання наукам: дисертація як результат спостереження. Основні курси – Навчання наукам I і Навчання наукам II та дисертація. 1. Професійний розвиток: віддзеркалення і запит; 2. Навчання й учіння; 3. Робота разом. Додаткові курси за вибором студентів. Дисертація. Модуль 1. Утворення образу. Модуль 2. Аналіз образу.	Есе (щодо основних курсів – 2 000 слів та звіту за педагогічну практику – 4000 слів; завершального проекту 20 000 слів). Есе із основних курсів – до 2,5 000 слів; дисертація – 20000 слів Есе до 2 000 слів. Дисертація 20 000 слів. Есе до 2000 слів.	Лекції; співпраця (робота сумісним і кооперативним способом із колегами і рівними за положенням); проектування. Лекції, семінари, практичні заняття-симпозіуми, проектування Онлайн та сесії: лекції, робота в малих групах Лекції; моделювання.
Наука і навчання наукам: три однаково важливих компоненти (180 кредитів, 3 роки), які базуються на 4 дидактиках дисциплін за напрямом базової освіти.			
Професійний розвиток і запит: програма онлайн (частково зайнятість, 6 років навчання). Додаткові курси із програми Дипломованого Викладача: курс „Підходи до навчання професіонала (ПНП)”			

дисциплінам. Курс “Навики” – частина професійної програми із розвитку освіти. Студенти також можуть вивчити модулі із інших галузей програми. Цей курс – для викладачів із стажем роботи та викладачів-стажистів і більше навчас про професію².

² <http://www.sheffield.ac.uk/index.cfm?PID=eac44f4f-3f4d-44f7-919c-f135ed15ed7f&cmd=Course&Course=NEUTT1E>

КОРПОРАЦІЇ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІЙ

Університет Вулвергемптона, крім магістерських програм із наданням ступеня Дипломованого Викладача, організовує *Курси підвищення* для Дипломованих викладачів, які повинні розвинути знання із дидактики дисциплін професійно-орієнтованих дисциплін, щоб викладати у Коледжі, Університеті. Курси тривають 26 тижнів і доступні в Англії із наук різних галузей. В Уельсі є теж подібні курси: кандидати одержують стипендію 225 £ на тиждень. Якщо кандидат зважується записатися на курси із підвищення або продовження освіти, то Вони повинні спочатку звернутися до відповідальних осіб у Школі. Якщо постачальник курсу вважатиме, що кандидат має ознаки, щоб підвищувати свій рівень викладача (5 років викладання), їм пропонуватимуть умовне місце у їх регіоні. Це – також хороша ідея, щоб увійти кандидатам у контакт із постачальником курсу підвищення/розширення безпосередньо у їх регіоні. Якщо кандидат прохає отримання Свідоцтво Аспіранта про Освіту (PGCE) або Вища освіта Викладача (GTP), то він можете вказати цю вимогу у заяві-анкеті³.

Зміст курсу. Всі програми навчання викладача розроблені так, щоб наситити кандидата навиками і знанням, які вони повинні будуть успішно викладати. Центр початкового статусу викладача (ITT) програмує ряд тем, пов'язаних із кваліфікованим статусом викладача (QTS).

Більшість викладачів-стажистів поділяють свій час між університетом або іншими установами вищої освіти і навчальним закладом, де вони проводять контрольну практику навчання.

Висновок. Отже, у Великобританії проходять підготовку викладачі ВНЗ професійно-орієнтованих дисциплін сільськогосподарського спрямування у Школах Освіти при академічних Університетах. Для вступу кандидати повинні мати диплом Магістра галузі і після 1 – 3 років навчання у Школі Університетів, отримують *Med* (магістр освіти) 180 credits; *PgDip* (Диплом Дипломованого Викладача) – 120 credits; *PgCert* (Свідоцтво Дипломованого викладача) – 60 credits; *PGCHET* складається із двох модулів: модуль основ: введення в навчання, учіння й оцінка у вищій освіті; модуль 2: навчання і підтримка студента та Доктор філософії (три роки після *Med* і дисертація).

³ <http://www.tda.gov.uk/Recruit/thetrainingprocess/youroptionsinfull/pretrainingcourses/subjectenhancementextensioncourses.aspx>

Стаття надійшла до редакції 10.12.2008

УДК 332.012.324

Микола Рупняк, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

КОРПОРАЦІЇ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІЙ

У статті розкривається роль корпорацій в системі економічної безпеки. Обґрунтовано необхідність корпорацій проводити політику сприяння економічному розвитку, спрямовану на покращення якості життя працівників та їх родин, громади й суспільства загалом.

Ключові слова: економічна безпека, корпоративна соціальна відповідальність (КСВ), корпорації.

Актуальність проблеми. В результаті переходу від централізовано-планової системи управління економікою до соціально спрямованої ринкової економіки в Україні має місце злам суспільних і економічних відносин, який призводить до соціально-економічної кризи тривалого характеру. Кризовий стан економіки загрожує національним інтересам незалежної держави, актуалізуючи проблему її національної безпеки в цілому та економічної безпеки зокрема.

Однак чи спроможна держава перемогти злидні, покращити життя лише за допомогою бюджету? Вочевидь, ні. Ефект буде значно більшим, і, головне, швидшим, якщо компанії приєднаються до цієї боротьби. Останнім часом ряд великих вітчизняних корпорацій сповідують політику, яка може розглядатись як один з елементів системи економічної безпеки – політику корпоративної соціальної відповідальності.

Аналіз останніх публікацій. Наукова розробка проблем національної безпеки в